

**ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1973-1974**

*ΚΡΑΤΙΣΤΟΙ Δ'ΑΝ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΔΙΚΑΙΩΣ
ΓΙΓΝΩΣΚΟΝΤΕΣ,
ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ΜΗ ΑΠΟΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.*

Η ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1960-1974

Η Κύπρος ένα ασύγκριτα μαρτυρικό νησί, επεδίωκε από το βάθος των ιστορικών της αιώνων, την εθνική της αποκατάσταση. Η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα ήταν μια φυσική κατάληξη της ελληνικής νήσου και το ότι δεν πραγματοποιήθηκε, οφείλεται στο γεγονός ότι τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των ξένων δυνάμεων και οι εδώ αντιπρόσωποί τους, όχι μόνον δεν την ευνόησαν, αλλά και την πολέμησαν λυσσαλέα. Με ηγέτες αδύναμους και άσχετους με την διεθνή πολιτική σκακιέρα, οι οποίοι δέχθηκαν να καθοδηγούνται από ξένα συμφέροντα σε αντίθεση με αυτά που επέβαλλε το συμφέρον της πατρίδας τους, τα αποτελέσματα αποδείχτηκαν καταστροφικά. Οι εθνικές προτεραιότητες δεν ήταν σίγουρα μέσα στα σχέδια τους παρά μονό τα δικά τους μεγαλεία και κομματικά συμφέροντα. Γι' αυτό και σήμερα ασφυκτικά έχουμε εγκλωβιστεί στο μοτίβο μιας διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας μετά από μία αιματηρή τουρκική εισβολή.

Από την άλλη ο Διγενής και η ΕΟΚΑ υπήρξαν μια ιστορική οφειλή στο κυπριακό Ελληνισμό. Γενιές και γενιές Ελλήνων της Κύπρου αναγιώθηκαν με

το διακαή ιερό πόθο της Ενώσεως που όμως ποτέ δεν εκφράστηκε καλύτερα παρά μέσα από τον ένδοξο αγώνα του 1955-59. Όπως εύστοχα το αποτυπώνει ο ποιητής Π. Σ. Σόφας «τούτο το λίγο χώμα, γύρω από μια χαρακιά από θάλασσα, θελήσαμε να το ψηλώσουμε πιο πάνω από τη θάλασσα, και βάλουμε προζύμι το αίμα μας..»

Αυτός ο ίδιος ο λαός που έδωσε λοιπόν όλο του το είναι για το ύψιστο Ιδανικό της Ένωσης , χωρίς να ερωτηθεί καλείται να πνίξει αυτό το πόθο και να συμβιβαστεί με τα απότοκα των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου. Μια μερίδα όμως του κόσμου αυτού πεισματικά δεν έσκυψε το κεφάλι, και συνέχισε να διεκδικεί το όραμα της Ενώσεως για το τόπο του. Μέσα από νέες διώξεις - αυτή τη φορά από τη νεοσύστατη Κυπριακή Δημοκρατία - δολοφονίες, πολιτικές και κοινωνικές αναταράξεις που θέλουν άλλες τόσες σελίδες για να εξηγηθούν, καταλήξαμε στη δεύτερη κάθοδο του Αρχηγού Διγενή στη Κύπρο το 1971, για τη δημιουργία της ΕΟΚΑ Β. Πολλοί θα σπεύσουν να πουν γιατί ο Διγενής επέλεξε το σχηματισμό στρατιωτικής οργανώσεως και δεν κινήθηκε μέσα στα θεμιτά πλαίσια μιας υγιούς δημοκρατίας ; διότι πολύ απλά δεν υπήρχε δημοκρατία στη Κύπρο τότε.

Ενδεικτικό της επικρατούσας πολιτικής κατάστασης το 1971 στη Κύπρο είναι ο τίτλος της εφημερίδος «Πατρίς» «Κράτος Μαφίας κι εσείς Μακάριε γκάνγστερ!» (ΠΑΤΡΙΣ, 25 Οκτωβρίου 1971). Ιδού ένα απόσπασμα των τότε κατηγοριών Τρυφωνίδη (εκ των ειλικρινεστέρων φίλων του Μακαρίου για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα) προς τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως τις παρουσίασε ο δημοσιογράφος Σ. Παπαγεωργίου στο προαναφερθέν άρθρο του :

«κατηγορείσθε Πρόεδρε ότι εγνωρίζετε εκ των προτέρων ότι η μυστική οργάνωσις Εθνικό Μέτωπο θα διενήργει επίθεσιν εναντίον του κεντρικού

Αστυνομικού Σταθμού Λεμεσού και θα προέβαινε εις απαγωγήν του κ. Χρ. Τρυφωνίδη....

Κατηγορείσθε, Μακαριώτατε ότι δώσατε εντολή όπως συντριβεί δι' ενόπλου βίας η απεργία υπαλλήλων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών....

Κατηγορείσθε Μακαριώτατε ότι κατερρακώσατε κάθε έννοιαν Κράτους, όταν προσεπαθήσετε να αναθέσετε εις ιδιώτας την δι'εκνόμων ενεργειών και ουχί εξουσιοδοτημένων οργάνων, καταπολέμηση του Εθνικού Μετώπου.

Κατηγορείσθε Μακαριώτατε, ότι εγίνετε αίτιος να δολοφονηθή ανθρωπος. Ο αξιωματικός της Αστυνομίας Φίλιπος Ευριπίδου. Του είχατε αναθέση να σχηματίσει προσωπικάς ομάδας κατά του Εθνικού Μετώπου και όχι να κινήση νομίμως το Σώμα της Αστυνομίας.

Κατηγορείσθε Μακαριώτατε ότι συνεργάζεσθε στενώς με παράνομον οργάνωσιν.

Κατηγορείσθε Μακαριώτατε ότι εν γνώσει σας, η υπό σκιάν των ράσων σας, κάποιο υστερικό δεσποινάριο μετέβη εις Λεμεσό προς αναζήτησιν δολοφόνων. Διά να κλείση στόματα ως είπεν η ίδια..»

Κλείνοντας την επιστολή του ο Σπ. Παπαγεωργίου αναφέρει μεταξύ άλλων «ο εμφύλιος πόλεμος εκηρήχθη μονομερώς εις Κύπρον από δωδεκαετίας. Από ποιους; από υποστηρικτάς σας. Εναντίον ποιών; εναντίον εκείνων οι οποίοι αντετάσσοντο στη πολιτική σας..» (Λ. Παπαδόπουλος, σελ.669)

Μπροστά στους τεράστιους κινδύνους που ελλόχευαν τότε για το νησί, ο Αρχηγός Διγενής ξεκαθάρισε το σκοπό της παρουσίας του στη γενέτειρα του «ότι με παρεκίνησε να κατέλθω εκ νέου εις Κύπρον, διασπάσας στενώτατον πέριξ μου κλοιόν εις Αθήνας και διακινδυνεύσας επικίνδυνον θαλάσσιον

πλουν ήτο η επιθυμία μου να προσφέρω και τας τελευταίας μου δυνάμεις εις τον αγώνα της Ενώσεως..(επιστολή προς Μακάριο ,1972)

«Αποκλειστικός σκοπός είναι να αποτρέψω μίαν νέαν καταστροφήν χειροτέραν εκείνης της Ζυρίχης... Αρχικώς επεζήτησα την ανατροπήν της αντεθνικής λύσεως δι' ειρηνικών μέσων, ανασυντάσσωσιν και διοργανώσων τας ενωτικές δυνάμεις..» (εφ. Ακρόπολις 6.9.1973).

Έτσι οργάνωσε και στελέχωσε την ΕΟΚΑ Β , μια μυστική στρατιωτική οργάνωση πιστεύοντας ότι με αυτό το τρόπο θα λειτουργούσε ως καθοριστικό εμπόδιο για την επιβολή αντεθνικής λύσης στο κυπριακό.

Στο παρών άρθρο μνημονεύονται οι δολοφονηθέντες Ενωτικοί Αγωνιστές της ΕΟΚΑ Β Αριστοκλής Αυγουστή, Κώστας Σωτηρίου, Αντώνης Πισσουρίου και Δημήτρης Παπαδόπουλου και ταυτόχρονα γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης των συνθηκών δολοφονίας τους.

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΑΡΙΣΤΟΚΛΗ ΑΥΓΟΥΣΤΗ

Ο αληθινός Αγωνιστής γνωρίζει να θυσιάζει τον εαυτό του και να γίνεται θετικός εργάτης στο έργο της ιερής υπόθεσης της Πατρίδος του. Τέτοιος Αγωνιστής, τίμιος, ταπεινός και αγνός ήταν και ο Αριστοκλής Αυγουστή.

Το όνομα του προσδιορίζει τον Άριστον που έχει το κλέος και τη δόξα που αποκομίζει από τους αγώνες για τη Πατρίδα. Προικισμένος λοιπόν με ένα τέτοιο πανάρχαιο ελληνικό όνομα που κραυγάζει τη πολεμική του αρετή, ο Αριστοκλής υπήρξε ένας αφοσιωμένος Αγωνιστής της Ενώσεως και του Αρχηγού Διγενή. Από την άλλη, ο Διγενής είχε ιδιαίτερη αδυναμία στον Αριστοκλή και γι' αυτό ο τελευταίος ήταν γνωστός και ως ο άνθρωπος του Διγενή. Δεν ανήκε μέσα στις ομάδες κρούσης της ΕΟΚΑ Β αλλά ήταν αρκετά υποστηρικτικός ο ρόλος του είτε ως τροφοδότης είτε ως ότι άλλο μπορεί να προέκυπτε για τη διευκόλυνση της δράσης της Οργανώσεως. Όταν ο Αρχηγός Διγενής άκουσε για τη δολοφονία του Αριστοκλή, όλα θόλωσαν στο μυαλό του-πράγμα σπάνιο για τον Αρχηγό- αφού το χτύπημα το εξέλαβε ως καθαρά προσωπικό. Και η αλήθεια είναι ότι του στοίχισε αρκετά αφού θρήνησε πραγματικά τον πιστό του Αγωνιστή..

Στις 3 Ιουνίου ο Αριστοκλής Αυγουστή, τότε μόλις 45 χρόνων, από το Πραστειό Αυδήμου, εξαδέλφος του Τάκη Ευδόκα, πρώην αγωνιστής της ΕΟΚΑ και στέλεχος του ΣΑΠΕΛ Λεμεσού, έμελλε να δολοφονηθεί για την πίστη του στο Ενωτικό Ιδεώδες. Συγκεκριμένα, τον εκτέλεσαν εν ψυχρώ κοντά στη μάντρα του.

Η Αστυνομική ανακοίνωση ανέφερε:

"Περί την 5. μ.μ. αστυνομική περίπολος ευρισκομένη εντός του χωρίου Πραστειού ήκουσε πυροβολισμούς προερχομένους εκ περιοχής, έξωθι του χωρίου. Η περίπολος έσπευσεν εις το μέρος εκ του οποίου ηκούσθησαν οι πυροβολισμοί και κάτωθι χαρουποδένδρου ανεύρε σοβαρώς

τραυματισμένον τον εκ Πραστειού Αριστοκλήν Αυγουστή, 45 ετών. Ούτος ενώ μετεφέρετο εις το Νοσοκομειον υπέκυψεν εις τα τραύματα του.

Ως ανεφέρθη εις την αστυνομίαν το θύμα μετέβη εις την μάνδραν του συνοδευόμενον υπό του ποιμένος τον οποίον εργοδοτεί. Ενώ ο Αυγουστή άρμεγε τα πρόβατα του ενεφανίσθησαν τέσσερις ένοπλοι φέροντες στολάς παραλλαγής, οι οποίοι αφού τον εκάλεσαν να τους πλησιάσει τον ωδήγησαν εις μικράν απόστασιν από την μάνδραν και ήρχισαν να τον κτυπούν ακολούθως δε τον επυροβόλησαν.

Υπάρχει ισχυρισμός ότι ανεγνωρίσθησαν τρεις εκ των ενόπλων, κατά των φερομένων ως αναγνωρισθέντων εξεδόθησαν εντάλματα συλλήψεως και διενεργείας ερεύνης εις τας οικίας των.

Προς διεκόλυσιν των αστυνομικών ανακρίσεων συνελήφθησαν τρία πρόσωπα εκ Πραστειού Αυδήμου".

Τελικά οι συλληφθέντες αθώθηκαν από το Δικαστήριο ύστερα από προανάκριση και δίκη που ακολούθησε.

Όπως αναφέρει ο κύριος Λεωνίδου στη βιογραφία του Γεωργίου Γρίβα, τόμος Δ, στις 15 Ιουλίου ο κατηγορούμενος για το φόνο του Αυγουστή στο Πραστεϊό στην απολογία του ανέφερε ότι σκότωσε τον Ενωτικό Αγωνιστή από τυχαία εκπυρσοκρότηση του όπλου του. Δήλωσε επίσης ότι τα όπλα τους δόθηκαν τη παραμονή των μητροπολιτικών εκλογών στη Πάφο στους υποστηρικτές του Μακαρίου και ένα από αυτά σκότωσε τον Αριστοκλή Αυγουστή.

«Την πληροφορία ότι παρακρατικοί μετάφεραν οπλισμό στο χωριό Πραστεϊό για να τον χρησιμοποιήσουν εναντίον ενωτικών της γειτονικής

Πάχνας, διαβίβασε στις 8 Μαΐου ο Στρατηγός Γρίβας στον Υψηλάντη, ζητώντας του να λάβει τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα»(Λεωνίδου, σελ 347)

Στις 16 Δεκεμβρίου 1973 ο Αρχηγός Διγενής εξέδωσε φυλλάδιο ως απάντηση των κατηγοριών του Μακαρίου και του Κληρίδη εναντίον του και ανάμεσα σε άλλα αναφερόταν και στη δολοφονία του Αριστοκλή Αυγουστή μέσα στα πλαίσια του παποκαισαρικού καθεστώτος «διατί δεν διεμαρτυρήθησαν όταν εδολοφονείτο τελευταίως εν ψυχρώ εντός του αγρού του ο Ενωτικός Αγωνιστής Αριστοκλής Αυγουστή ; Οι συλληφθέντες δολοφόνοι βοηθήθησαν και ήδη προστατεύονται υπό του κυπρίου προέδρου εις Πάφον, διαμένοντες άλλοτε εις την Μητρόπολιν Πάφου και άλλοτε εις ξενοδοχείον...»

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑ

Στις 28 Οκτωβρίου δολοφονήθηκε στο Δίκωμο ο Κώστας Σωτήρη Νικόλα, πυροσβέστης, 31 ετών, φίλος του Νίκου Σαμψών, και μέλος της ενωτικής παράταξης.

Ο Σωτηρίου δολοφονήθηκε από τον Γεώργιο Κατσιάμαλη που καταγόταν από τον Κάτω Πύργο. Ο Σωτηρίου ήταν παντρεμένος με δύο παιδιά ηλικίας οκτώ και τεσσάρων χρονών, ενώ η σύζυγος του ήταν έγκυος εννέα μηνών. Ο αγωνιστής Σωτηρίου κατατάχτηκε στις τάξεις της ΕΟΚΑ και διακρίθηκε κατά τη συμμετοχή του αργότερα στη τουρκανταρσία του 1964, όταν ως βοηθός

διμοιρίτης, αγωνίστηκε στη πρώτη γραμμή του πυρός στις μάχες του Πενταδακτύλου.

Ο Σωτηρίου κηδεύτηκε με τιμές ήρωα ενώ η Εθνική έγγραφε «το όργιο του αίματος και το νέον κύμα λύσης και τρομοκρατίας εις βάρος των εθνικόφρονων δυνάμεων συνεχίζεται αμείωτον. Το προχθεσινόν όλως απρόκλητον έγκλημα αποτελεί το τέταρτον κρούσμα εντός δέκα ημερών μιας αλυσιδωτής σειράς πράξεων βίας και τραμπουκισμών. Η ασυδοσία των παρανόμως οπλοφορούντων πολιτών έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενον.» (Λεωνίδου, σελ. 548).

Την ίδια μέρα ο Αρχηγός της ΕΟΚΑ Β εγκρίνει αίτηση του τομεάρχη της περιοχής Δικώμου για αντίποινα για το φόνο του Σωτηρίου..

Τα ελατήρια αναφέρθηκε ότι ήταν πολιτικά. Ωστόσο ο Πρόεδρος Μακάριος με δήλωση του είπε ότι επρόκειτο για στυγερή δολοφονία και ότι το έγκλημα δεν έπρεπε να θεωρηθεί ως πολιτικό.

Παρά τη δήλωση του Προέδρου Μακαρίου στη δίκη του συλληφθέντος για τον φόνο κατατέθηκε ότι ο κατηγορούμενος ακούστηκε το βράδυ του φόνου να φωνάζει "φέρτε μου γριβικούς. Πούντους γριβικούς".

Εξάλλου όπως ανέφερε στο δικαστήριο (14.12.1973) ο σταθμάρχης Λοχίας Καρακώστας το βράδυ της 26ης και της 27ης Οκτωβρίου ανεγράφησαν εις δρόμους και εις τους τοίχους οικιών καταστημάτων συνθήματα υπέρ του Διγενή, της ΕΟΚΑ και εναντίον των κομμουνιστών και των συνεργατών των.

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΑΝΤΩΝΗ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ

Στις 26 Ιουνίου 1973 δολοφονείται από πραιτοριανούς ο Αντώνης

Πισσούριος και τραυματίζεται σοβαρά ο οδηγός ταξί Τάκκας που ήταν μαζί του. Και αναγνώρισε τους δολοφόνους. Πλην όμως τον εκτέλεσαν μέσα στο νοσοκομείο για να μην αποκαλύψει τους δολοφόνους. Ο δολοφονηθείς Πισσούριος ήταν γνωστός για τα αντιμακαριακά του αισθήματα. Διατηρούσε δυο λυκόσκυλα (τον ένα τον αποκαλούσε “Χάρη”). Επίσης είχε δυο άλογα που τα ονόμασε το ένα «Επίορκο» και το άλλο «Προδότη». Οι σκύλοι αντιδρούσαν έντονα όταν έβλέπαν στη τηλεόραση την φιγούρα του Μακαρίου. Πολλές φορές μάλιστα έσπαζαν και την οθόνη της τηλεόρασης. Εντεταλμένοι του καθεστώτος δολοφόνησαν αρχικά τους σκύλους και στη συνέχεια έφτασαν στο στόχο τους που ήταν η δολοφονία του ιδιοκτήτη τους

Αντώνη Πισσούριου.

Διηγείται ο τ. Αστυνομικός Γιαννάκης Τράντας: « Ήμουν εν υπηρεσία μαζί με 2 ή 3 συναδέλφους και κάναμε περιπολία στην παραλιακή λεωφόρο στην Αμμόχωστο, μέχρι το ΑΛΤ του δρόμου και απέναντι ήταν η μπυραρία του Πισσούριου. Ήταν μικρές μεταμεσονύκτιες ώρες και επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Ακούσαμε πυροβολισμούς στην περιοχή και κατευθυνθήκαμε προς το σημείο. Είδαμε ένα μικρό saloon αυτοκίνητο τύπου TOYOTA να φεύγει από τη σκηνή με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Δεν πιστεύαμε στα μάτια μας. Ήταν όχημα της ΚΥΠ από τη Λευκωσία. Ο Πισσούριος είχε δύο λυκόσκυλους πανομοιότυπους εκπαιδευμένους που ορμούσαν στην τηλεόραση όταν έδειχνε τον Μακάριο. Τους σκύλους αυτούς του σκότωσαν λίγες μέρες πριν δολοφονήσουν το αφεντικό τους» .

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Ο Δημήτρης Παπαδόπουλος του Κυριάκου γεννήθηκε στις 21.01.1938 στη Πυργά Αμμοχώστου. Ως πιστός Αγωνιστής της Ένωσης, υπήρξε αντάρτης στον Απελευθερωτικό Αγώνα 1955-59 με δράση στην επαρχία Αμμοχώστου.

Αργότερα, κατά τη τουρκανταρσία του 1964 έλαβε μέρος με τις ομάδες του Νίκου Σαμψών στις μάχες της Ομορφίτας ως έφεδρος Ανθυπολοχαγός.

Μετείχε και στην ΕΟΚΑ Β αφού ήταν ένθερμος υποστηρικτής του Ενωτικού Ιδεώδους και του Αρχηγού Διγενή.

Μετά το πραξικόπημα, στις 16.07.1974, δολοφονήθηκε με βάρβαρο τρόπο, αφού πρώτα τον πυροβόλησαν και μετά τον περιέλουσαν με καυστικό υγρό εγκάθετοι του καθεστώτος Μακαρίου στη περιοχή Λατομείου Κώμης Κεπήρ.

**ΑΝΔΡΩΝ ΗΡΩΩΝ ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
ΚΥΠΡΙΩΝ ΜΑΧΗΤΩΝ ΕΥΚΛΕΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΕΜΝΩΝ
Η ΜΝΗΜΗ ΑΓΗΡΩΣ**

ΠΗΓΕΣ :

Λευτέρης Παπαδόπουλος, Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΜΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ
ΑΔ ΗΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΔΙΑ ΤΟΝ
ΦΑΚΕΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ. Λευκωσία, 2010

Λεωνίδου Λεωνίδας, Γεώργιος Γρίβας Διγενής-Βιογραφία,
Τόμος τέταρτος, Εκδόσεις Επιφανείου, Λευκωσία, 2008.

Ίδρυμα Γεωργίου Γρίβα Διγενή. <https://digenisidrima.gr/>

Αρχείο Παναγιώτη Παπαδημήτρη. <http://www.papademetriz.net/> _